

Sygn. akt I ACz 464/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Merchel

Sędziowie: SA Michał Kopeć (spr.)

SO del. Małgorzata Zwierzyńska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa grupowego wytoczonego przez reprezentanta grupy H. O.

przeciwko R. P. i I. K.

o zapłatę i ustalenie

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 21 sierpnia 2012 r. sygn. akt XV C 1216/12

p o s t a n o w i a:

oddalić zażalenie.

I ACz 464/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie z powództwa grupowego wytoczonego przez reprezentanta grupy H. O. przeciwko R. P. i I. K. o zapłatę i ustalenie nakazał rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym (pkt 1) i oddalił wnioski pozwanych w przedmiocie nakazania powodowi złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu (pkt 2).

W ocenie Sądu Okręgowego spełnione zostały wszystkie wymagania formalne warunkujące rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym. Sąd ocenił zarzuty pozwanych co do braku niezbędnych elementów w złożonych oświadczeniach osób przystępujących do grupy pod kątem ich zgodności z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym oraz braku tej samej lub takiej samej podstawy faktycznej żądań sprecyzowanych w pozwie. Sąd ocenił te zarzuty jako bezzasadne. Wskazał, że art. 12 ustawy nie ma zastosowania, gdyż dotyczy on jedynie nowych uczestników, którzy nie zostali objęci pozwem, na skutek wydania postanowienia o ogłoszeniu wszczęcia postępowania grupowego. Dopiero zatem w sytuacji, w której do pierwotnej grupy będą chciały przystąpić nowe osoby Sąd będzie miał obowiązek zbadania ich oświadczeń pod kątem realizacji wymagań stawianych przez art. 12 ustawy. Poza tym w treści złożonych oświadczeń zostało precyzyjnie sformułowane żądanie, zgodnie z którym osoby przystępujące do grupy domagają się zwrotu uiszczonych nienależnie na rzecz pozwanych kwoty w związku z wezwaniem do zapłaty. Ponadto zostały wskazane okoliczności uzasadniające żądanie, gdyż w treści oświadczeń wskazano, że po okresie 10 dni darmowego korzystania z serwisu osoby przystępujące do grupy zaprzestały korzystania z niego, a mimo to opłata została naliczona. Spełniony został także warunek, jakim jest konieczność przedstawienia dowodów. W aktach znajdują się bowiem potwierdzenia transakcji dokonanych przez przystępujących do grupy członków. Także podstawa faktyczna roszczeń jest taka sama, bowiem każdy z członków powołuje się na wprowadzenie w błąd i nieświadomość zawarcia umowy pomimo jej faktycznego zawarcia. Roszczenie każdego z

powodów należy uznać za oparte na takiej samej podstawie faktycznej, bowiem opiera się na takiej samej umowie. Również okoliczność, że pozwany zastosował dwa wzorce umowne nie świadczy o braku jednolitości podstawy, gdyż roszczenia są jednorodnej.

Niezasadny jest także zgłoszony w trybie art. 8 ust. 1 powoływanej ustawy wniosek pozwanych o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu, gdyż na obecnym etapie postępowania brak jest kosztów po stronie pozwanej, które stwarzałyby przesłankę zobowiązującą stronę powodową do zabezpieczenia kosztów procesu.

Powyższe postanowienie zaskarżyli pozwani, wnosząc o jego uchylenie i uznanie, że sprawa nie nadaje się do rozpoznawania w postępowaniu grupowym, a w konsekwencji odrzucenie pozwu, nakazanie powodowi złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu w wysokości 20 % wartości przedmiotu sporu lub w innej wysokości, jaką Sąd uzna za zasadną oraz włączenie kosztów postępowania zażaleniowego do kosztów procesu i obciążenie nimi strony powodowej.

Postanowieniu temu skarżący zarzucił zarzut brak wskazania okoliczności uzasadniających żądania osób chcących zostać członkami grupy, brak jednolitej podstawy faktycznej i prawnej roszczeń.

Powód w odpowiedzi na zażalenie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że skarżący mają rację, iż statuowane w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2010 r., Nr 7, poz. 44 - zwanej dalej "ustawą") wymogi formalne oświadczenia o przystąpieniu do grupy obowiązują także osoby, które pierwotnie do tej grupy przystępują. Należy bowiem wyróżnić trzy etapy umożliwiające złożenie oświadczenia o przystąpieniu do grupy: 1) okres, który biegnie do momentu wniesienia pozwu (art. 6 ust. 2 ustawy), 2) okres do dwóch miesięcy od daty obwieszczenia ogłoszenia o wytoczeniu powództwa w postępowaniu grupowym (art. 11 ust. 1 ustawy), 3) termin do dnia zakończenia postępowania w pierwszej instancji (art. 13 ust. 2 ustawy). Zgodnie z w/w art. 12 ustawy w oświadczeniu o przystąpieniu do grupy uprawniony powinien określić swe żądanie oraz wskazać okoliczności uzasadniające żądanie, a także przynależność do grupy oraz przedstawić dowody. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew twierdzeniom skarżących, wskazane elementy znajdują się w oświadczeniach złożonych przez osoby przystępujące do grupy. Zarzut żalących, iż brak w nich wskazania okoliczności uzasadniających żądanie jest bezzasadny. Z punktu drugiego oświadczeń wynika bowiem, że podstawą żądania jest niekorzystanie przez przystępujących do grupy z usług serwisu www(...) po okresie darmowego testowania usługi świadczonej przez ten serwis,

Nie sposób także uznać braku jednolitości podstawy faktycznej i prawnej dochodzonych roszczeń. Ustawodawca uznał bowiem, że warunkiem wszczęcia postępowania grupowego jest (oprócz spełnienia przesłanki podmiotowej) dochodzenie roszczeń spełniających przesłanki wskazane w art. 1 ust. 1 ustawy. Dochodzone roszczenia muszą zatem być jednorodne, czyli jednego rodzaju oraz oparte na jednakowej podstawie faktycznej. Roszczenia oparte na jednakowej podstawie faktycznej to roszczenia, których podstawę stanowi taka sama podstawa faktyczna (przesłanka sensu stricto) lub roszczenia, których istotne okoliczności faktyczne są wspólne (przesłanka sensu largo). Oczywiście mogą istnieć nieznaczne różnice pomiędzy indywidualnymi podstawami roszczeń, jednak niezbędne jest, aby istotne okoliczności faktyczne uzasadniały żądanie wspólne dla wszystkich roszczeń. W realiach niniejszej sprawy różnice te wynikały z tego, że do osób, które zawarły z pozwanym umowę po dniu 16 kwietnia 2010 r. zastosowanie znajdował nowy regulamin, od poprzedniego różniący się przede wszystkim treścią § 3 ust. 11, który zawierał sformułowanie, iż "w okresie pierwszych 10 dni od zawarcia umowy o świadczenie Usług (...), bez względu na rodzaj wybranego przez użytkownika pakietu cenowego, użytkownik korzysta z prawa do Bezpłatnego Testowania Funkcjonalności Usług (...)", a także treścią § 3 ust. 15 oraz zawierał dodany art. 3 ust. 14. Zaakcentować należy, że mimo częściowej zmiany regulaminu, nie uległa jednak weryfikacji praktyka pozwanych, którzy w dalszym ciągu reklamowali swój portal

internetowy poprzez umieszczenie na jego głównej stronie baneru informującego o możliwości "10 dni pobierania bez opłat", "10 dni bez opłat" itp. Zmiany regulaminu były zatem w zasadzie kosmetyczne, a w rezultacie istotne okoliczności faktyczne stanowiące podstawę roszczeń opartych na regulaminie z dnia 17 marca 2009 r. i z dnia 16 kwietnia 2010 r. okazały się tożsame. Każdy z przystępujących do grupy oświadczył bowiem, że jego roszczenie wywodzi z faktu, że po okresie darmowego testowania usługi świadczonej przez serwis www(...) nie kontynuował korzystania z usług tego serwisu. Każdy powoływał się zatem na błąd i nieświadomość zawarcia umowy. W poszczególnych podgrupach zawarte są zatem jednorodnej roszczenia oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej. Zatem pozew spełnia niezbędne warunki do rozpoznania sprawy w postępowaniu grupowym. Mając na względzie treść zażalenia warto także zauważyć, że osoba przystępująca do grupy nie ma obowiązku wskazywać w zgłoszeniu podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanych.

Wskazać nadto należy, że decyzja Prezesa UOKiK nr (...) nie stanowi, wbrew twierdzeniom skarżących, podstawy faktycznej i prawnej powództwa, a dotyczy jedynie argumentacji odnoszącej się do zasadności pozwu. Rację ma zatem powód, że z uwagi na to, iż na obecnym etapie postępowania Sąd nie przeprowadza analizy dowodów, ocena argumentacji zażalenia dotyczącej tej decyzji jest przedwczesna.

Zasadne jest także rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanych o nakazanie powodowi złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W tym kontekście wskazać trzeba, że instytucja zabezpieczenia kosztów procesu w postępowaniu grupowym ma charakter fakultatywny. Możliwość zobowiązania powoda do jej złożenia należy do kompetencji sądu. Ratio legis art. 8 ust. 1 ustawy wyraźnie wskazuje, że "sąd może zobowiązać powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu". Pojawia się pytanie, jakimi kryteriami kieruje się sąd przy rozpoznawaniu zasadności żądania przez pozwanego zabezpieczenia kosztów postępowania grupowego, w ustawie bowiem nie zamieszczono regulacji w tym przedmiocie, wskazując jedynie przesłanki, którymi kieruje się sąd przy oznaczaniu wysokości kaucji oraz termin na jej złożenie. W ocenie Sądu Apelacyjnego należy zgodzić się ze skarżącym, że kaucja służy ochronie interesów pozwanego przed nieuzasadnionymi powództwami, wówczas gdy stan majątkowy powoda nie daje gwarancji ich pokrycia. W niniejszej sprawie pozwani okoliczności tej jednak w żaden sposób nie wykazali, a uiszczenie przez powoda opłaty sądowej od pozwu, a także znaczna ilość osób przystępujących do grupy zdają się przesądzać o niezasadności żądania wykreowanego z art. 8 ust. 1 ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzeknie na podstawie art. 108 § 1 zd. pierwsze kpc w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.